

SERETAYÎ
BÎRKARÎ

1

**Ev pirtûk ji aliyê Desteya Perwerde û Fêkîrinê
ya Rojavayê Kurdistanê ve wekî pirtûka waneyê
hatiye pejirandin.**

AMADEKARÊN PIRTÛKÊ

Komîsyona Nûkirina Pirtûkan a Dawî

Zozan CÎZÎRÎ, Dîlan QASÎM, Kurdistan ZÊWKÎ, Mizgîn GABARÎ, Şadin XELÎL, Dorşîn AKÎF, Dicle DÎRBÊSIYÊ, Mihemed ELÎ (CANO), Erdal LOLAN, Hejar ŞEKÎR, M. Hisên HÎLALÎ, Egîd SADÛN, Mîtan ŞEPAL û Bedran PENABER

Komîsyona Amadekar a Berê

M. Elî DEMÎR, M. Şîrîn ÇETÎN, Mazlûm TEKÎN, Îsmet YALVAÇ, Hawar GUNGEN, Sedîq BENEK, Selamet ERDOGAN, Emîne BULUT, Hesin DEMÎR, Sofî SÎDAR, Mihemed KARA, Mizgîn EGÎD, Arşek BARAVÎ, Birahîm XELÎL, Laleş FARQÎNÎ, Dijwar BOTAN, Ednan HESEN, Mustafa OSMAN, Hisên CÎZÎRÎ, Bahoz BARAN, Muazez FÎLÎZ, Cengîz KARA, Bedredîn OY, Merwan YAMAN

Çapa Yekem: 1999

Çapa Duyem: 2013

Çapa Sêyem: 2015

NAVEROK

BEŞA-1.....	5
EM BI ALÎKARIYA RENGAN AWAYAN NAS BIKIN.....	5
EM ENDEZÊ (GEOMETRÎ) NAS BIKIN	6
EM BERSIVA VAN PIRSAN BIDIN.....	8
ZÊDETIR Û KÊMTIR.....	11
BIÇÛKTIR Û MEZINTIR.....	12
NASKIRINA CIHÊ HEYÎNAN.....	13
BEŞA-2	15
HEJMAR.....	15
EM HEJMARAN NAS BIKIN.....	15
YEK-(1).....	15
EM 1, 2 Û 3'YÊ NAS BIKIN.....	16
EM 4 Û 5'Ê NAS BIKIN	18
EM SIFIRÊ (0) NAS BIKIN	19
EM HEJMARAN RÊZ DIKIN Û PIRSAN ÇARESER DIKIN	20
EM HEJMARÊN JI 6 HEYA 10 NAS BIKIN.....	21
EM HEJMARÊN 8 Û 9'Ê NAS BIKIN	22
EM PIRSÊN NIRXANDINÊ ÇARESER DIKIN	23
EM HEJMARAN PEYDA BIKIN	25
BEŞA-3	27
EM HEJMARA 10'Ê NAS BIKIN	27
WÊNEYAN BIHEJMÊRIN Û LI CIHÊN VALA BINIVISIN	28
EM HEJMARAN RÊZ DIKIN	29
EM HEJMARÊN JI 11 TA 15'AN NAS BIKIN.....	31
BEŞA-4.....	33
EM HEJMARÊN JI 16 TA 20'Î NAS BIKIN	33

Çareseriya Pirsê Texmîn Dikim:.....	37
EM JI 1'Ê HEYA 20'Î; YEK (1) BI YEK (1) BIHEJMÊRIN	38
EM JI 1'Ê HEYA 20'Î; DU (2) BI DU (2) BIHEJMÊRIN.....	38
EM JI 1'Ê HEYA 20'Î; PÊNC (5) BI PÊNC (5) BIHEJMÊRIN	38
EM JI 1'Ê HEYA 20'Î; DEH (10) BI DEH (10) BIHEJMÊRIN	39
BEŞA-5	41
KARANÎNA KOMKIRINÊ.....	41
*EM KARANÎNA KOMKIRINA LI REX HEV ÇÊBIKIN	42
HIN MÎNAKÊN KOMKIRINÊ	45
DI KARANÎNA KOMKIRINÊ DE BANDORA SIFIRÊ.....	47
Ber Bi Pêş Ve Dihêjmêrim.....	50
KOMKIRINA LI BIN HEV ÇÊDIKIM	54
Hêjmaran dinivîsim û kombûnê dibînim.....	54
Li Derdora Hêjmara 10'an Komkirinê Çêdikim	56
DUBAREKIRIN.....	57
Xwe Ezmûn Bikin.....	58
BEŞA-6	59
KARANÎNA DERXISTINÊ.....	59
Ez Karanîna Derxistinê Ya Li Rex Hev Çêdikim.....	61
Pirsê Çareser Dikim.....	64
Bersiva pirsên li jêr bidin:.....	65
Karanînên Derxistinê	66
Ber Bi Paş Ve Dihejmêrim.....	66
Li Derdora Hêjmara 10'an Karanîna Derxistinê Çêdikim	67
Karanînên derxistinê yên li jêr çêkin.....	67
DUBAREKIRIN.....	68
Karanîna Derxistinê Ya Li Bin Hev	69
Li gorî wêneyan, karanîna derxistina li bin hev çêkin.	72
Karanînên Derxistinê Yên Li Jêr Çêkin.....	73
Xwe Ezmûn Kirin	74

BEŞA-1

EM BI ALÎKARIYA RENGAN AWAYAN NAS BIKIN

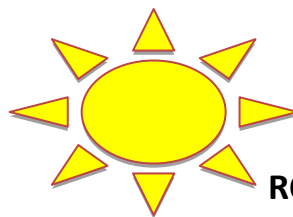
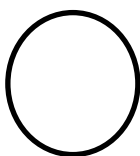

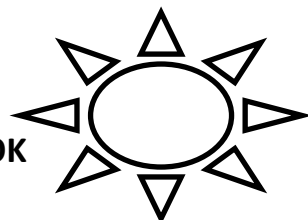
EM ENDEZÊ (GEOMETRÎ) NAS BIKIN

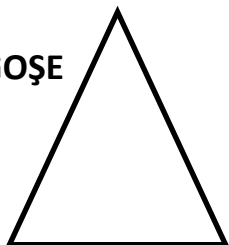
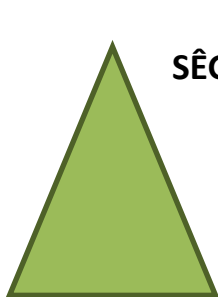
1- Heyînên dişibin hev, li gorî rengê wan birengînin.

ROK

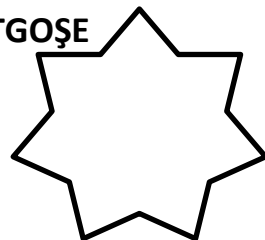
SÊGOŞE

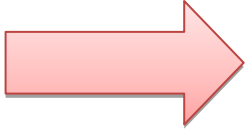
ÇARGOŞE

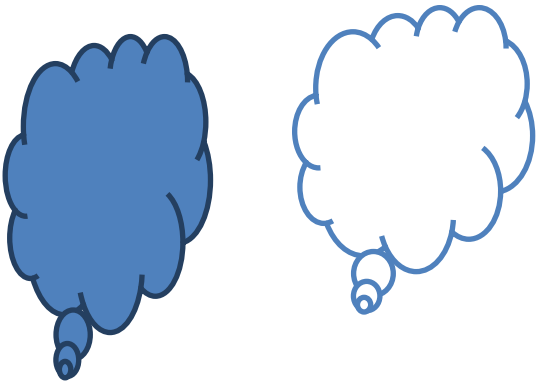
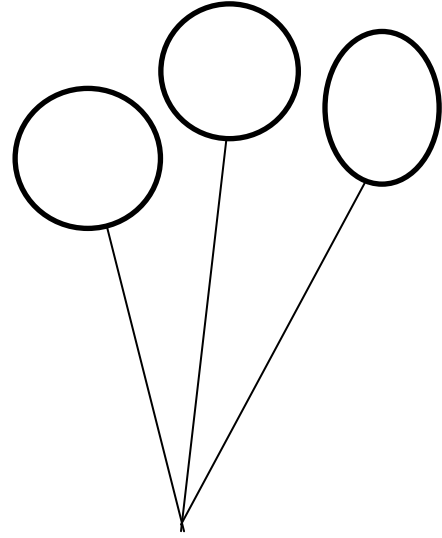
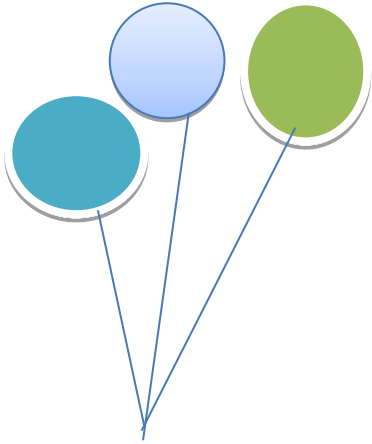
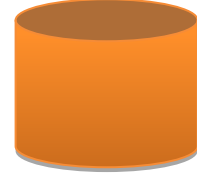
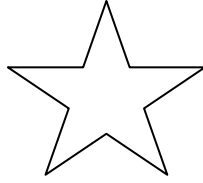
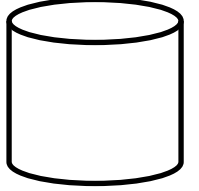
HEFTGOŞE

2- Awayên dişibin hev, bi heman rengî birengînin.

LÛLE

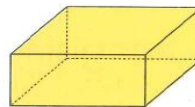
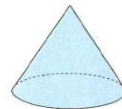
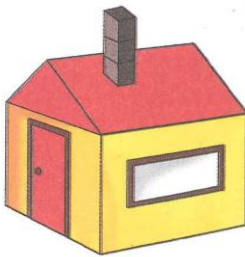
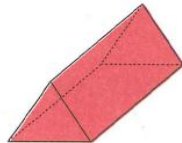
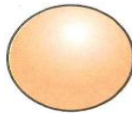
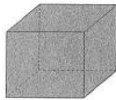

EM BERSIVA VAN PIRSAN BIDIN

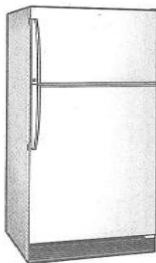
1- Ji wêneyên li jêr, kîjan jê dişibe awayê ê? Hêma bikin.

2- Xanî ji kîjan heyînan hatiye çêkirin? Heyînan bixin nava giroverê.

3- Ji yên li jêr, kîjan jê dişibe lûleyê? Hêma bikin.

4-

- ➔ Navê heyînên di weneşê jor de binivîsin.
- ➔ Di wêneyê de heyînên dişibin kovikê, binivîsin?
- ➔ Di wêneyê de heyînên dişibin kûreyê kîjan in? Binivîsin.
- ➔ Di weneşê de heyîna dişibe lûleyê kîjan e? Binivîsin.

Cihê bersivan

.....

.....

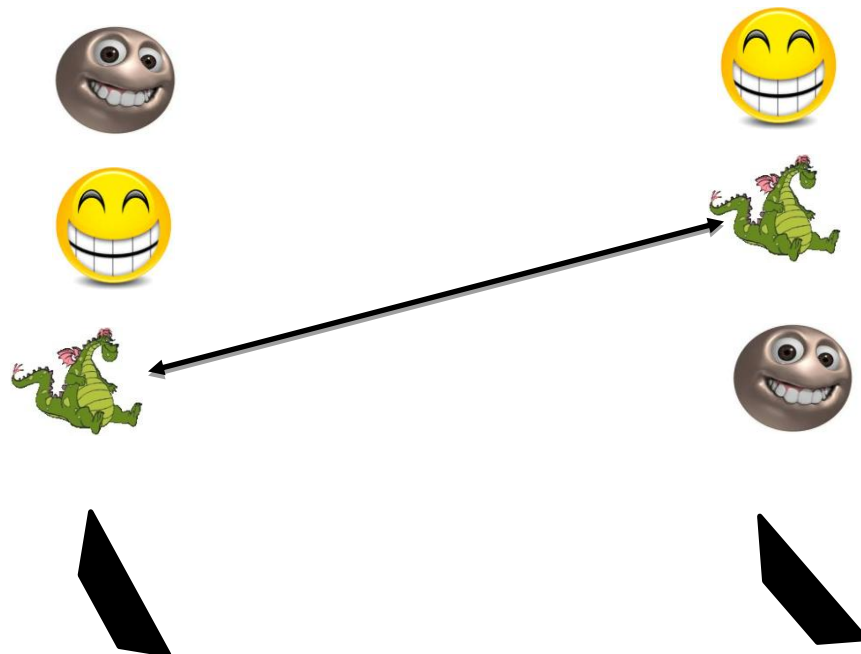
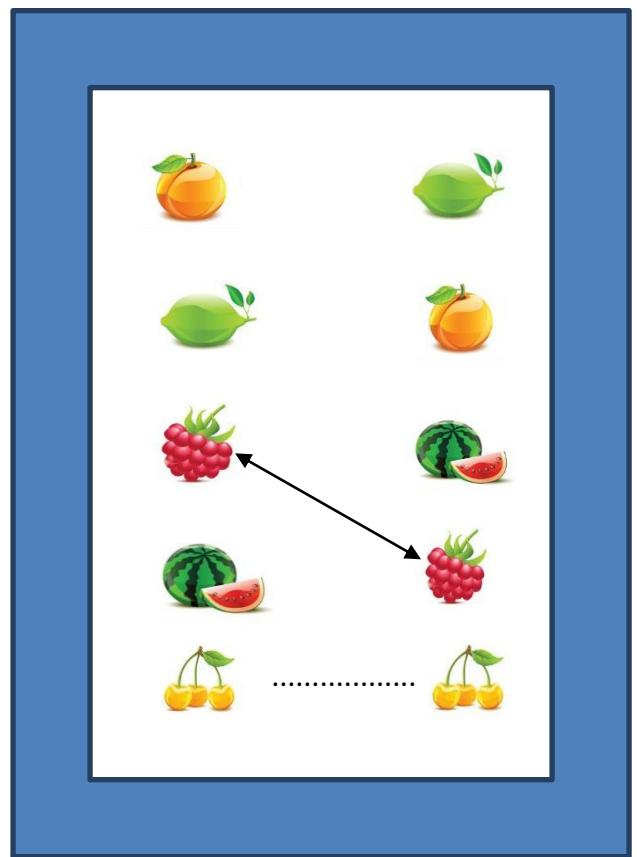
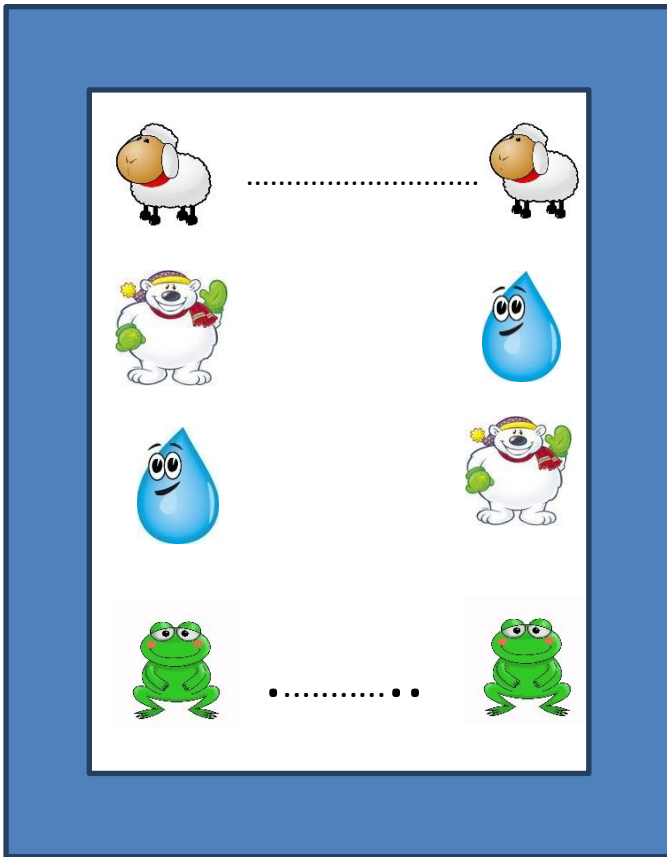
.....

.....

YEK Û YEK

AJAL Û AWAYÊN LI JÊR, YÊN DIŞIBIN HEV; BI XÊZIKAN BIGIHÎNIN HEV

ZÊDETIR Û KÊMTIR

JI KOMÊN LI JÊR, KÎJAN JÊ ZÊDETIR E, DESTNÎŞAN BIKIN.

	<input type="text"/>
	<input type="text"/>
	<input type="text"/>

JI KOMÊN LI JÊR, KÎJAN JÊ KÊMTIR E, DESTNÎŞAN BIKIN.

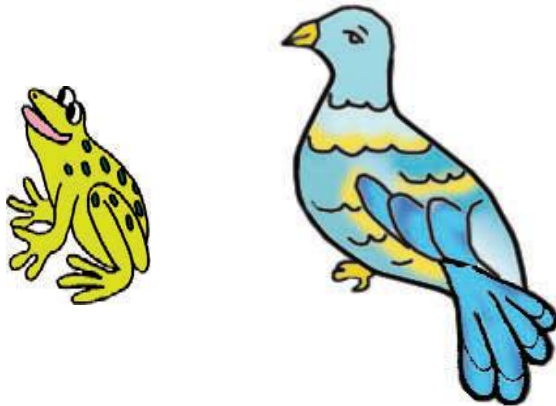
	<input type="text"/>
	<input type="text"/>
	<input type="text"/>

BIÇÛKTIR Û MEZINTIR

Hinar, ji xoxê mezintir e.

Çûk, ji beqê mezintir e.

Ji yên li jêr; kîjan mezintir e, binivîsin.

.....

Ji yên li jêr; kîjan biçûktir e, binivîsin.

.....

NASKIRINA CIHÊ HEYÎNAN

Perperîk, li ser darê ye.
Zarok, li kêleka darê ye.
Bêr, li bin darê ye.

Gimgimok, li erdê ye.

Hêk, li ser mêzê ne.

Pisîk, li bin mêzê ye.

Pisîk, di hundirê kîs de ne.

Zarok û mih li rex hev in.

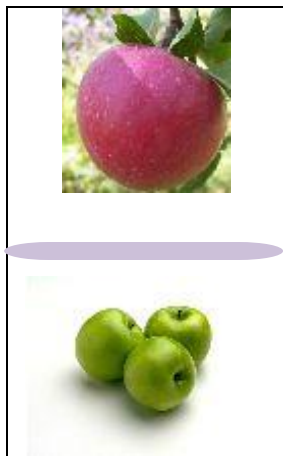
Pisîk, bi darê ve ne.

Masî, di nava avê de ye.

Mêze, di navbera kursiyan de ye.

Sêva sor, li jor e.

Sêvên kesk, li jêr in.

BEŞA-2

HEJMAR

EM HEJMARAN NAS BIKIN

Ji hêmanên ku remzên hejmartinê nîşan didin re hejmar tê gotin.

YEK-(1)

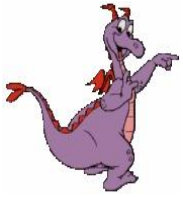
Hûn jî weke li jêr, li cihên vala hejmara yekê (1) binivîsin.

YEK 1

.....

.....

.....

EM 1, 2 û 3'YÊ NAS BIKIN

HÛN JÎ HEJMARÊN LI JÊR DUBARE BIKIN Û BINIVÎSIN.

 1	YEK
 2	DU
 3	SÊ

1

2

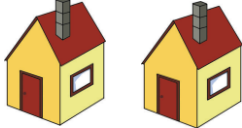

3

Li tabloya jêr, di her rîzê de çend

hene? Binivîsin.

Li wêneya jêr, di her rîzê de çend

hene? Binivîsin.

Li wêneya jêr, di her rîzê de çend

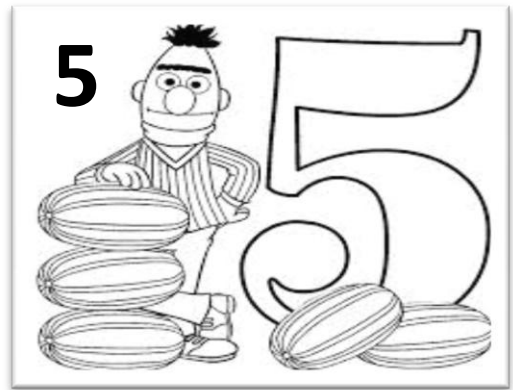
hene? Binivîsin.

EM 4 Û 5'Ê NAS BIKIN

Weneyên li jêr birengînin.

HEJMARÊN LI JÊR, DUBARE BINIVÎSIN.

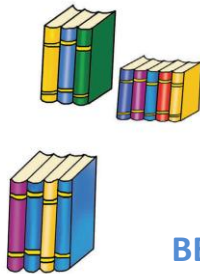
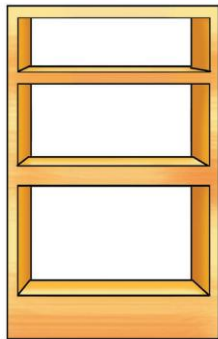
	<p>4 ÇAR</p>
	<p>5 PÊNC</p>

JI YÊN LI JÊR, KÎJAN JÊ ÇAR Û KÎJAN JÊ PÊNC E; DESTNÎŞAN BIKIN Û BINIVÎSIN.

EM SIFIRÊ (0) NAS BIKIN

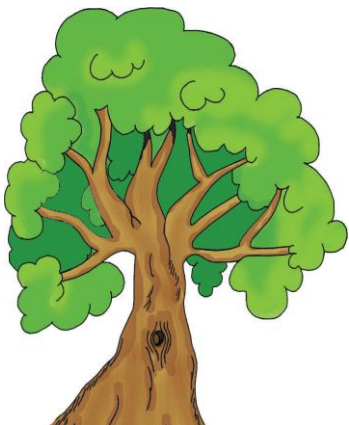

Pirsan bibersivînin.

1- Di pirtûkxaneya wêneyê de çend pirtûk hene?

BERSIV: Di pirtûkxaneyê de pirtûk tune ye.

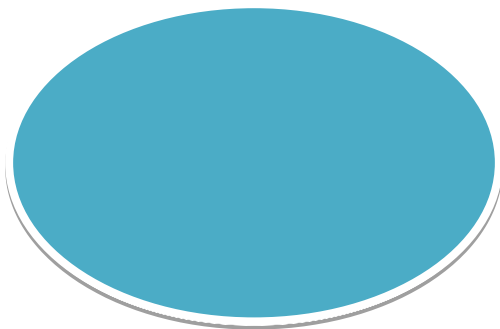
ANGO; **0 (SIFIR)**

2- Di darê de çend hene?

BERSIV:

3- Di sêniyê de çend hene?

BERSIV:.....

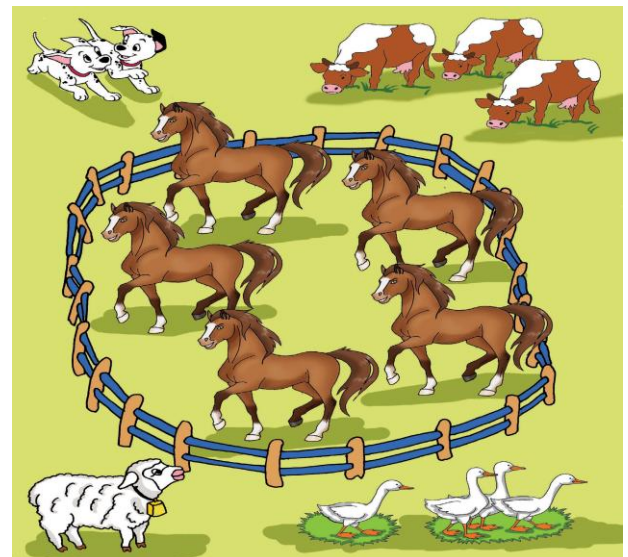
EM HEJMARAN RÊZ DIKIN Û PIRSAN ÇARESER DIKIN

1- Di tabloya jêr de hejmarên kêm binivîsin û bikin nav giroverê.

0, 1, 2, 3	1 ... 3	1 (2) 3
0 1 2 3 4 5 1 2 ... 4 ...	0 1 ... 3 ... 5

Pirsên li jêr, bibersivînin.

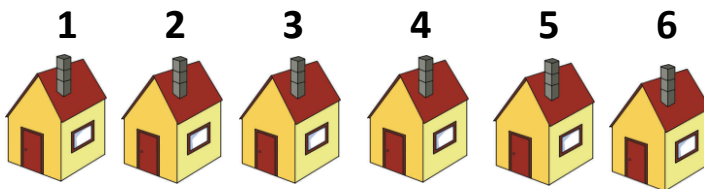
- 1- Di wêneyê kêlekê de çend kûçik hene?
- 2- Di wêneyê de hejmara herî zêde, ya kîjan lawirê ye?
- 3- Di wêneyê de çend qaz hene?
- 4- Di wêneyê de hejmara kîjan lawirê, sê (3) ye?
- 5- Di wêneyê de hejmara herî kêm a kîjan lawirê ye?

EM HEJMARÊN JI 6 HEYA 10 NAS BIKIN

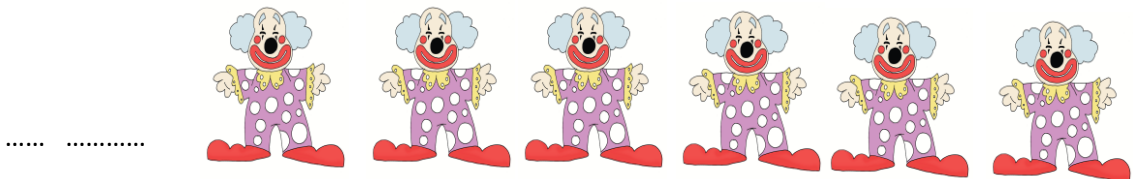
Tiştên li jêr bihejmêrin û cihên vala bi hejmaran dagirin.

6 ŞEŞ

.....

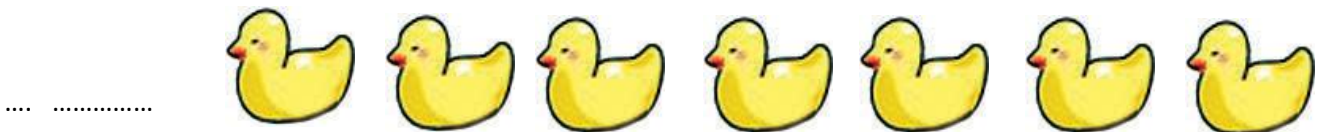

.....

1 2 3 4 5 6 7

7 HEFT

.....

.....

EM HEJMARÊN 8 Û 9'Ê NAS BIKIN

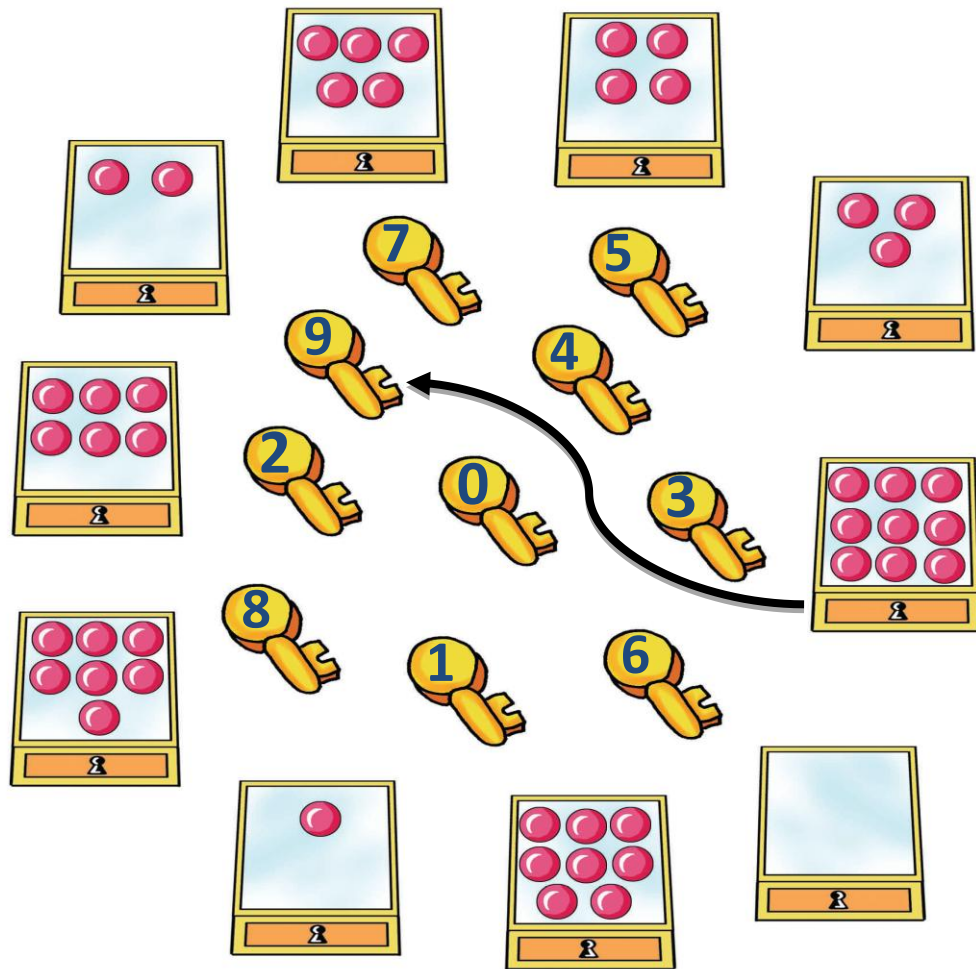
BIHEJMÊRIN Û CIHÊN VALA BI HEJMARÊN PÊWÎST DAGIRIN.

1	2	3	4	5	6	7	8	8 Heşt
							
.....								

								9 NEH
.....								
							

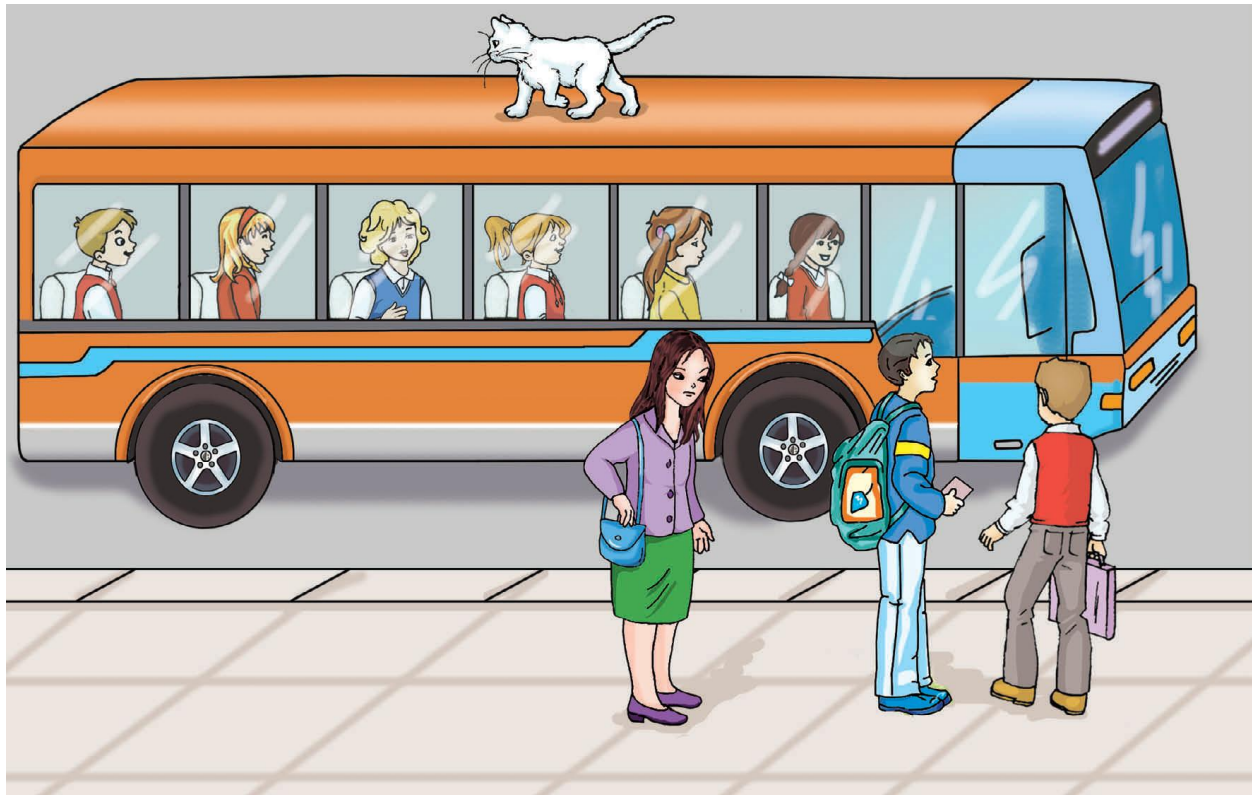

EM PIRSÊN NIRXANDINÊ ÇARESER DIKIN

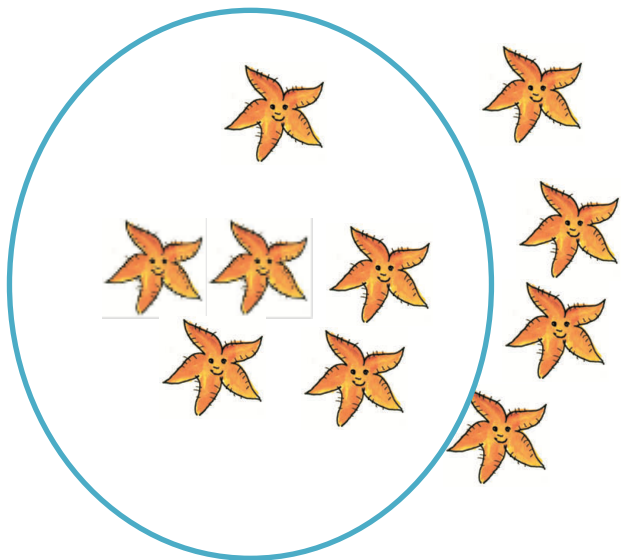
Pirs:

Di wêneyê jor de hejmara gokên ku di her qutiyê de hatine bicihkirin, li ser mifteyekê hatiye nivîsandin. Li gorî hejmara gokan; bi alîkariya xêzikan, qutiyên bigihînin mifteyan.

Li wêneyê temaşe bikin û bersiva pirsên li jêr bidin.

- 1- Di hundirê otobusê de çend kes hene?
- 2- Li derveyî otobusê, çend kes hene?
- 3- Li ser otobusê, çend pisîk hene?

Li wêneyê kêlekê temaşe bikin
û bersiva pirsên li jêr bidin.

- 1- Di nava giroverê de çend stêrk hene?
- 2- Derveyî giroverê çend stêrk hene?

HEJMARAN PEYDA BIKIN

EM HEJMARA AJALAN BINIVÎSIN.

	<p>6 ŞEŞ</p>
	<p>....</p>
	<p>....</p>
	<p>....</p>
	<p>....</p>
	<p>....</p>

BEŞA-3

EM HEJMARA 10'Ê NAS BIKIN

EM LI WÊNEYÊ JÊR TEMAŞE BIKIN

DEH

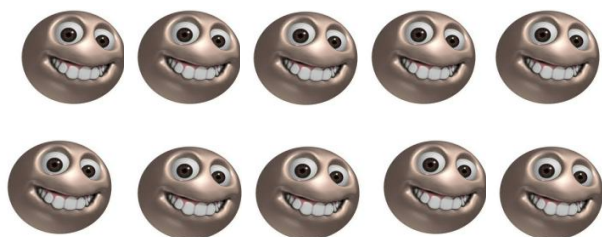
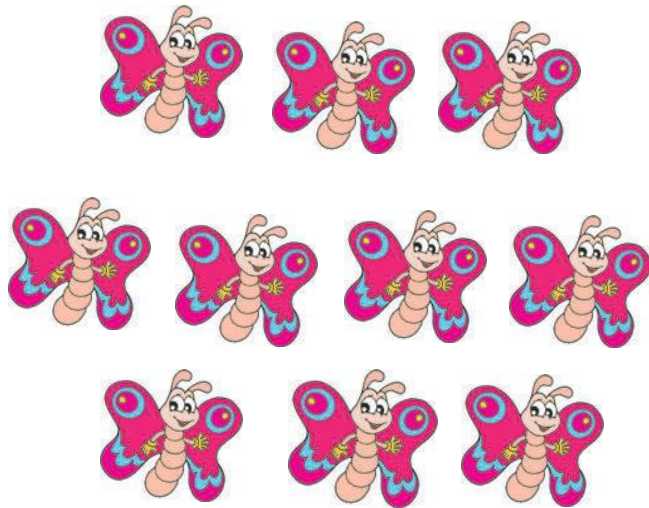
10

DI WÊNEYÊ JOR DE ÇEND STÊRK HENE? BIHEJMÊRIN.

WÊNEYAN BIHEJMÊRIN Û LI CIHÊN VALA BINIVISIN

10 DEH

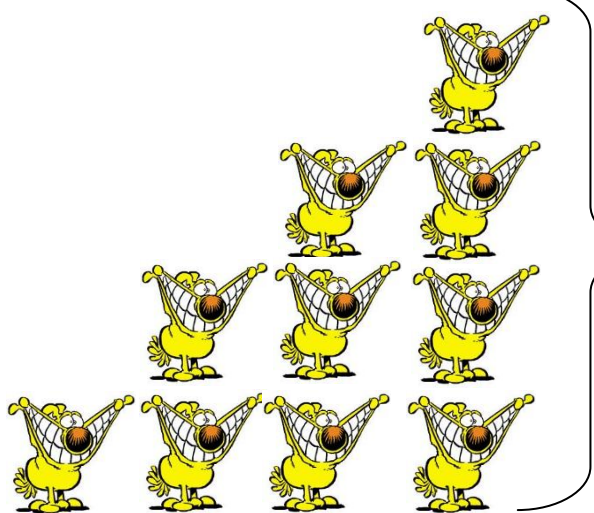

...

...

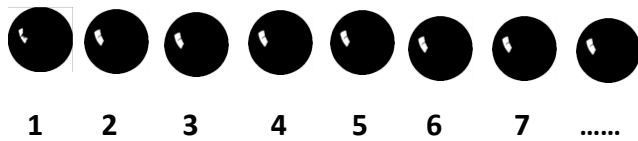
...

EM HEJMARAN RÊZ DIKIN

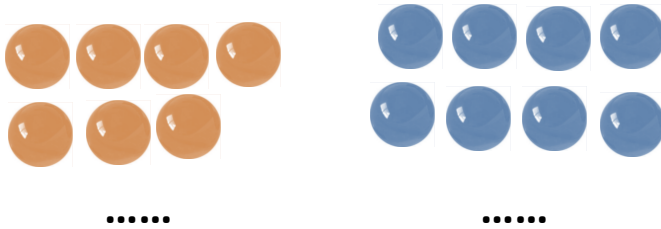
LI JÊR, HEJMARA CIHÊ VALA ÇEND E? BINIVÎSIN.

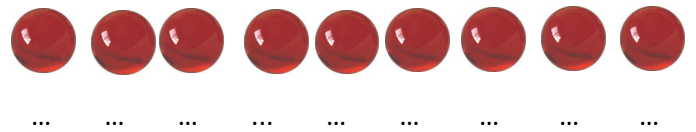
HÛN JÎ, BI QASÎ HEJMARA LI JÊR XARAN ÇÊKIN.

1 2 3 4 5 6

HEJMARA XARAN, LI CIHÊ VALA BINIVÎSIN.

HEJMARA XARAN, LI CIHÊ VALA BINIVÎSIN.

BI QASÎ HEJMARA LI JÊR, XARAN ÇÊKIN.

7

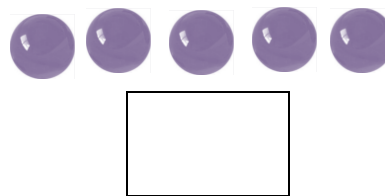
BI QASÎ HEJMARA LI JÊR, XARAN ÇÊKIN.

9

HEJMARA XARAN ÇEND E? BINIVÎSIN.

HEJMARA XARAN ÇEND E? BINIVÎSIN.

JI BO HER SÎWANEKÊ, ÇEND DILOP BARAN DIBARIN? LI JÊR BINIVÎSIN.

				5	
.....

EM HEJMARÊN JI 11 TA 15'AN NAS BIKIN

	11 YAZDEH
	12 DOZDEH
	13 SÊZDEH
	14 ÇARDEH
	15 PAZDEH

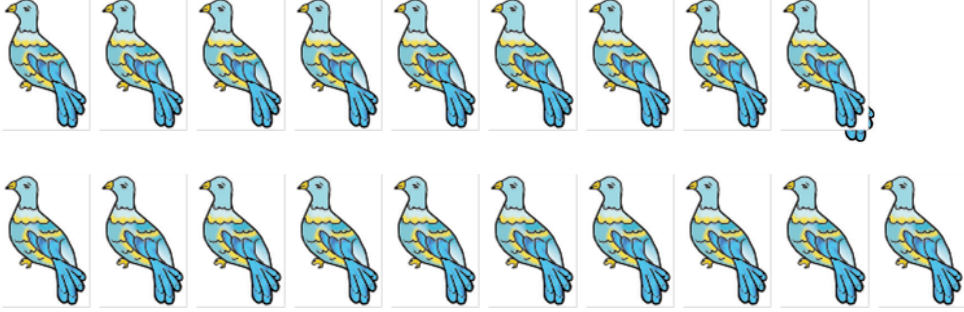
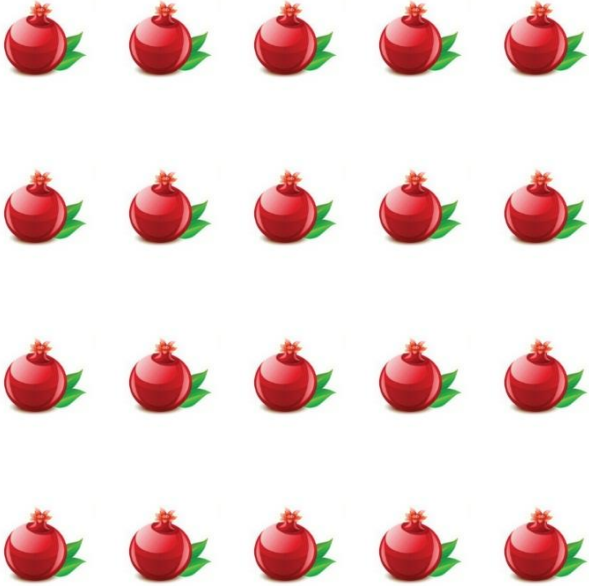
Karê mal: Hûn jî, ji hejmarên 11 heya 15'an tabloyekê çêkin û her yekê bi wêneyê tiştekî nîşan bidin.

BEŞA-4

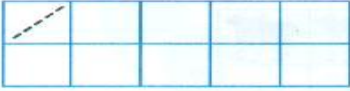

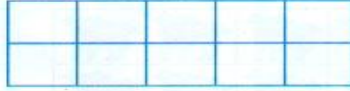

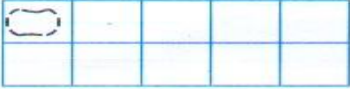

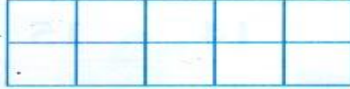

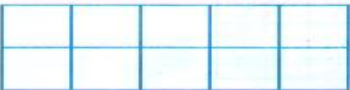

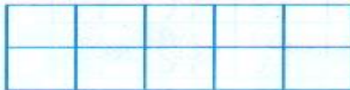

HEJMARÊN JI 16 TA 20'Î NAS BIKIN

	}	16
		ŞAZDEH
	}	17
		HIVDEH
	}	18
		HÎJDEH

	<p>19 NOZDEH</p>
	<p>20 BÎST</p>

Karê mal: 20 lib nok peyda bikin. Van noka; carekê yek bi yek, carekê du bi du, carekê pênc bi pênc, cara dawî jî deh bi deh rêz bikin.

   16	 17
   18	 19
   20	

- Ligel 10 pênûsan, 6 penûsên din xêz dikim û hêjmara wan dinivîsim.
- Ligel 10 sêvan, wêneyê 8 sêvên din çêdikim û hêjmara wan dinivîsim.
- Ligel 10 masiyan, wêneyê 10 masiyên din çêdikim û hêjmara wan dinivîsim.
- Destpêkê 10 pijgok, piştre wêneyê 7 pijgokan çêdikim û hêjmara wan dinivîsim.
- Destpêkê 10 dilan, piştre wêneyê 9 dilên din çêdikim û hêjmara wan dinivîsim.
- Wêneyê 20 pasteyan çêdikim û hêjmara wan dinivîsim.

LI WÊNEYÊ JÊR TEMAŞE BIKIN

LAWIRAN BIHEJMÊRIN, HEJMARA RAST HÊMA BIKIN Û BINIVÎSIN.

				
				

10 11 12

				
				

12 13 14

				
				

14 15 16

				
				

16 17 18

18 19 20

Çareseriya Pirsê Texmîn Dikim:

EM JI 1'Ê HEYA 20'Î; YEK (1) BI YEK (1) BIHEJMÊRIN

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
									
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
									

EM JI 1'Ê HEYA 20'Î; DU (2) BI DU (2) BIHEJMÊRIN

2	4	6	8	10	12	14	16	18	20
									
									

EM JI 1'Ê HEYA 20'Î; PÊNC (5) BI PÊNC (5) BIHEJMÊRIN

5	10	15	20
 	 	 	
 	 	 	
			

EM JI 1'Ê HEYA 20'Î; DEH (10) BI DEH (10) BIHEJMÊRIN

10	20
	

Karê mal: Hûn jî, wêneyê 20 xaran li ser lînûsa xwe; carekê yek bi yek bi rengê sor, carekê du bi du bi rengê kesk, carekê pênc bi pênc bi rengê zer çêbikin.

BEŞA-5

KARANÎNA KOMKIRINÊ

KARANÎNA KOMKIRINÊ; LI SER ZÊDEKIRIN E.
HEJMAR TÊN KOMKIRIN Û ENCAM TÊ NIVÎSÎN.

MÎNAK: Pênûseke te heye û te pênûsek din kirî; wê bibin çend pênûs?

ÇARESERÎ:

Pênûsek û pênûsek din jî, dibe du pênûs.

1 Pênûs û 1 Pênûsa din, dibe 2 pênûs.

1 Pênûs + 1 Pênûs = 2 Pênûs

$$1 + 1 = 2$$

Ev karanîn, weke;

Yek komkirin yek, encam du

tê xwendin.

AGAHI

+ → HÊMAYA KOMKIRINÊ

= → HÊMAYA ENCAMÊ

EM KARANÎNA KOMKIRINA LI REX HEV ÇÊBIKIN

MÎNAK 1:

					
STÊRKEK		STÊRKEK DIN		DIBE DU STÊRK	
1		1		2	
1	+	1	=	2	
YEK	KOMKIRIN	YEK	ENCAM	DU	

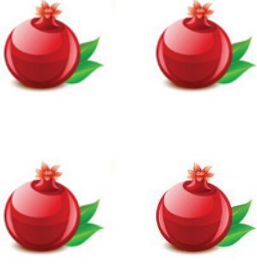
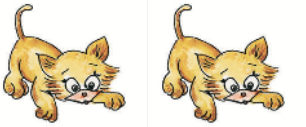
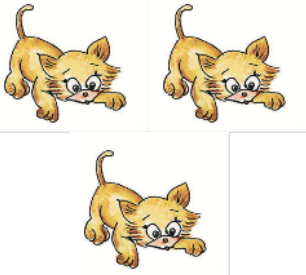
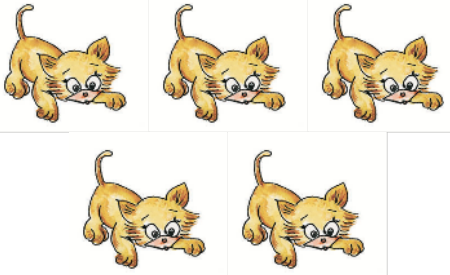
MÎNAK 2:

					
GULDANKEK		GULDANKEK DIN		DIBE DU GULDANK	
1		1		2	
1	+	1	=	2	
YEK	KOMKIRIN	YEK	ENCAM	DU	

MÎNAK 3:

		
XANIYEK	XANIYEK DIN	DIBE DU XANÎ
1	1	2
1	+	1
	=	2
YEK	KOMKIRIN	YEK
	ENCAM	DU

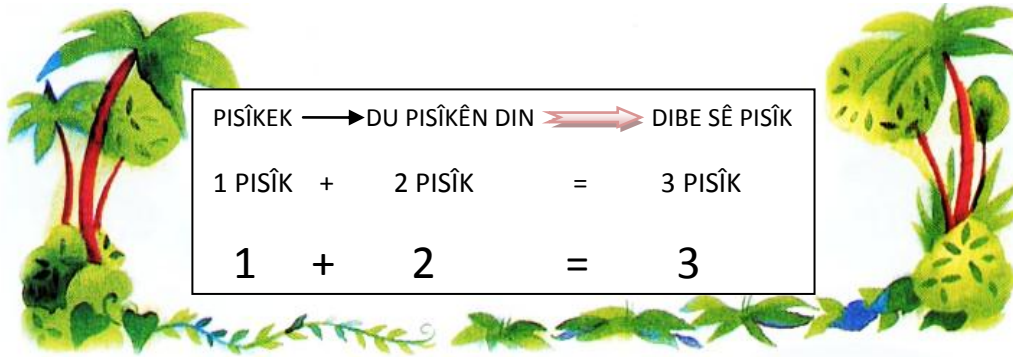
MÎNAK 4:

		
1	2	3
		
2	2	4
		
2	3	5

		
2	4	6
		
4	4	8

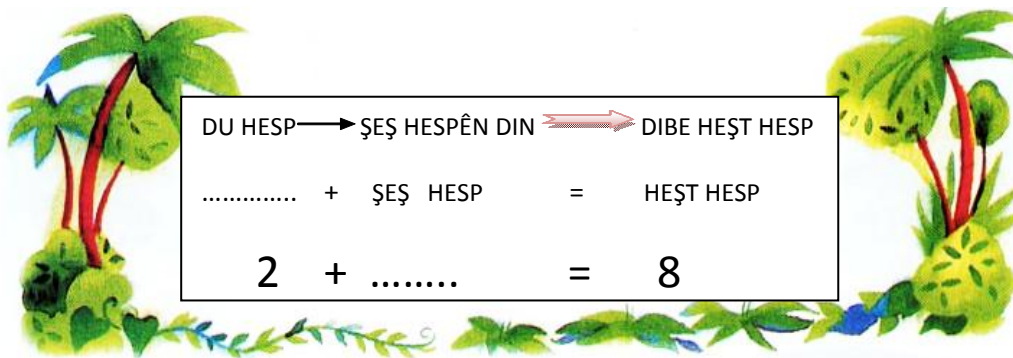
HIN MÎNAKÊN KOMKIRINÊ

1-

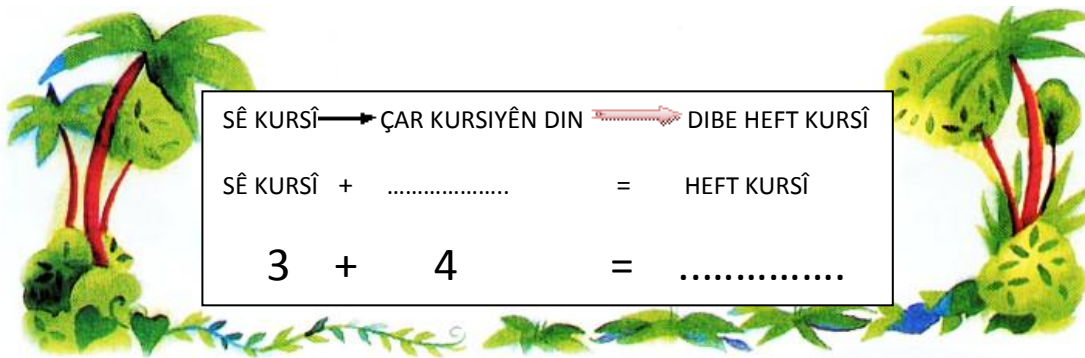
PISÎKEK	→	DU PISÎKÊN DIN	↔	DIBE SÊ PISÎK
1 PISÎK	+	2 PISÎK	=	3 PISÎK
1	+	2	=	3

2- Di pirsajêr de cihên vala dagirin.

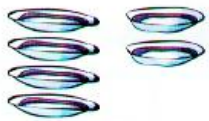
DU HESP	→	ŞEŞ HESPÊN DIN	↔	DIBE HEŞT HESP
.....	+	ŞEŞ HESP	=	HEŞT HESP
2	+	=	8

3- Di pirsajêr de cihên vala dagirin.

SÊ KURSÎ	→	ÇAR KURSIYÊN DIN	↔	DIBE HEFT KURSÎ
SÊ KURSÎ	+	=	HEFT KURSÎ
3	+	4	=

Hûn Jî, Karanîna Komkirinên Li Jêr Çêkin û Encama Wan Li Cihê Vala Binivîsin:

1
 $4 + 2 = \underline{\hspace{2cm}}$

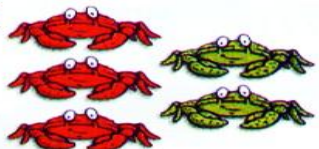
2
 $3 + 3 = \underline{\hspace{2cm}}$

3
 $2 + 2 = \underline{\hspace{2cm}}$

4
 $1 + 3 = \underline{\hspace{2cm}}$

5
 $2 + 1 = \underline{\hspace{2cm}}$

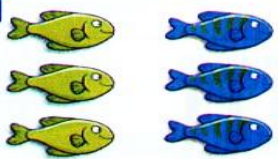
6
 $5 + 1 = \underline{\hspace{2cm}}$

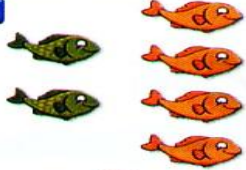
1
 $2 \oplus 3 \ominus 5$

2
 $\underline{\hspace{1cm}} \bigcirc \underline{\hspace{1cm}} \bigcirc \underline{\hspace{1cm}}$

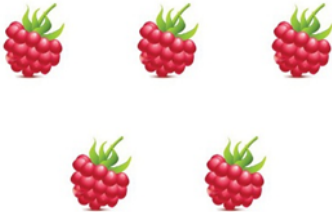
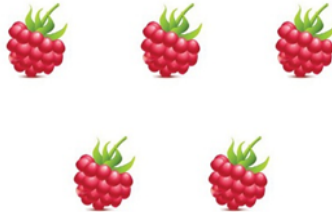
3
 $\underline{\hspace{1cm}} \bigcirc \underline{\hspace{1cm}} \bigcirc \underline{\hspace{1cm}}$

4
 $\underline{\hspace{1cm}} \bigcirc \underline{\hspace{1cm}} \bigcirc \underline{\hspace{1cm}}$

5
 $\underline{\hspace{1cm}} \bigcirc \underline{\hspace{1cm}} \bigcirc \underline{\hspace{1cm}}$

6
 $\underline{\hspace{1cm}} \bigcirc \underline{\hspace{1cm}} \bigcirc \underline{\hspace{1cm}}$

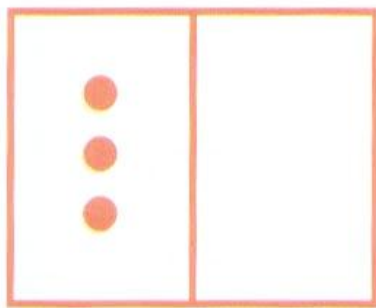
DI KARANÎNA KOMKIRINÊ DE BANDORA SIFIRÊ

		
1	0	1
1	+	0 = 1
YEK	KOMKIRIN	SIFIR ENCAM YEK
		
2	0	2
2	+	0 = 2
DU	KOMKIRIN	SIFIR ENCAM DU
		
3	0	3
3	+	0 = 3
SÊ	KOMKIRIN	SIFIR ENCAM SÊ
		
5	0	5
PÊNC	KOMKIRIN	SIFIR ENCAM PÊNC

AGAHI

SIFIR; DI KARANÎNA KOMKIRINÊ DE BÊ BANDOR E.

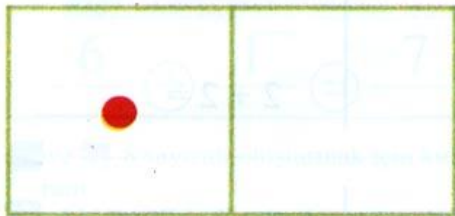
Hûn jî, karanîna komkirinê ya bi sifirê (0) yên li jêr çêkin û encaman li cihê vala binivîsin:

$$3 + 0 = \underline{3}$$

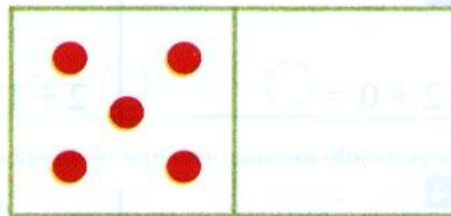

1

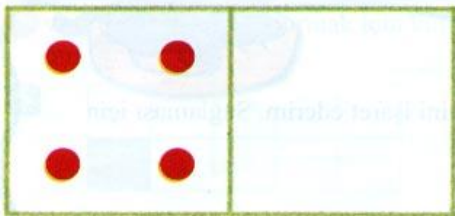
$$1 + 0 = \underline{\quad}$$

2

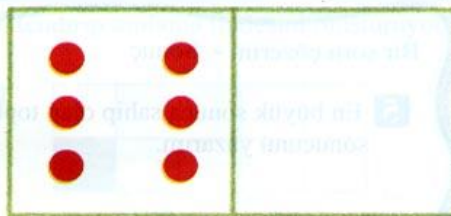
$$5 + 0 = \underline{\quad}$$

3

$$4 + 0 = \underline{\quad}$$

4

$$6 + 0 = \underline{\quad}$$

Karanînên komkirinê yê li jêr çêkin û encaman li cihê vala binivîsin:

1

$1 + 0 = \underline{\quad 1 \quad}$

$1 + 1 = \underline{\quad 2 \quad}$

$1 + 2 = \underline{\quad 3 \quad}$

2

$3 + 0 = \underline{\quad \quad}$

$3 + 1 = \underline{\quad \quad}$

$3 + 2 = \underline{\quad \quad}$

3

$2 + 0 = \underline{\quad \quad}$

$2 + 1 = \underline{\quad \quad}$

$2 + 2 = \underline{\quad \quad}$

4

$4 + 0 = \underline{\quad \quad}$

$4 + 1 = \underline{\quad \quad}$

$4 + 2 = \underline{\quad \quad}$

Karê mal: Li lênûsa xwe, karanîna komkirinê ya bi sifirê; ji 1'ê heya 10'an çêkin.

Ber Bi Pêş Ve Dihêjmêrim

● bi kartînem, berbi pêşve dihêjmêrim, encamê dinivîsim.

1

$$5 + 1 = \underline{\quad}$$

2

$$8 + 1 = \underline{\quad}$$

3

$$4 + 2 = \underline{\quad}$$

4

$$8 + 2 = \underline{\quad}$$

5

$$6 + 1 = \underline{\quad}$$

6

$$7 + 2 = \underline{\quad}$$

HEJMAR ÇÊKIRIN

JI BO PÊKANÎNA HEJMARAN
RÊBAZÊN DIN JÎ HENE

MÎNAK: Ji bo çêkirina hêjmara 7'an û bikar tînim.
Bi reng dikim û karanîna komkirinê çêdikim.

						
6						1

$$6 + 1 = 7$$

MÎNAK: Ji bo çêkirina hêjmara 5'an û bikar tînim.
Bi reng dikim û karanîna komkirinê çêdikim.

				
4				1

$$4 + 1 = 5$$

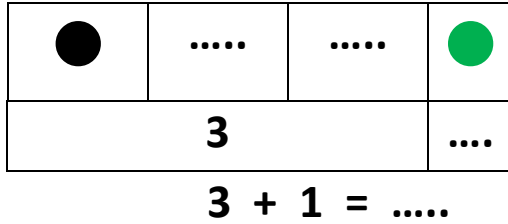
MÎNAK: Ji bo çêkirina hêjmara 9'an û bikar tînim. Bi
reng dikim û karanîna komkirinê çêdikim.

								
8								1

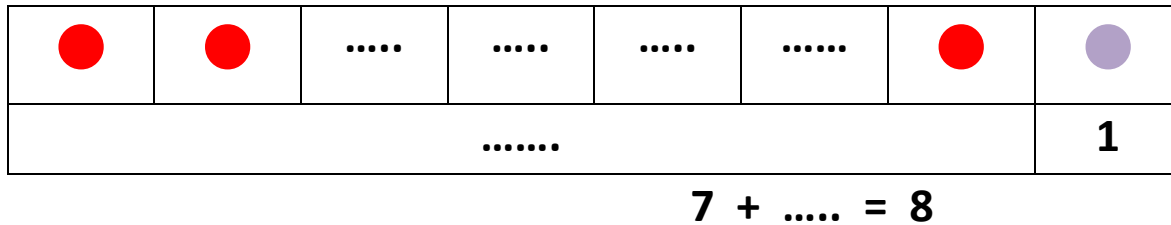
$$8 + 1 = 9$$

Hûn Jî Yên Li Jêr Çêbikin:

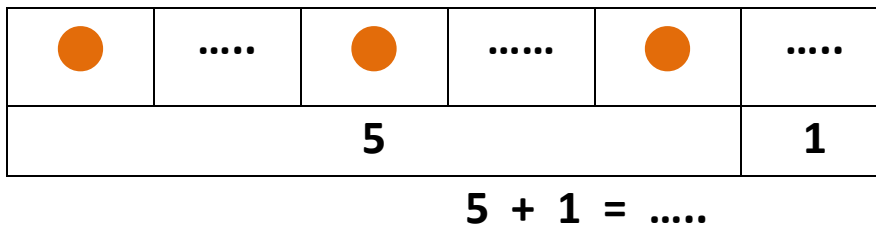
1- Ji bo çêkirina hêjmara 4'an û bikar bînin. Bi reng bikin û karanîna komkirinê çêbikin. Cihên vala dagirin.

2- Ji bo çêkirina hêjmara 8'an û bikar bînin. Bi reng bikin û karanîna komkirinê çêbikin. Cihên vala dagirin.

3- Ji bo çêkirina hêjmara 6'an û bikar bînin. Birengînin û karanîna komkirinê çêbikin. Cihên vala dagirin.

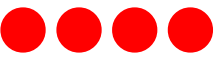

MÎNAK:

- 1- Ji bo çêkirina hêjmara 8'an û bikar tînim. Bi reng dikim û karanîna komkirinê çêdikim.

	
6	2

$$6 + 2 = 8$$

- 2- Ji bo çêkirina hêjmara 7'an û bikar tînim. Bi reng dikim û karanîna komkirinê çêdikim.

	
4	3

$$4 + 3 = 7$$

- 3- Ji bo çêkirina hejmara 9'an; di destê min de 6 libên heye.

Pêwîstiya min bi çend libên heye? Cihên vala dagirin.

6

$$6 + 3 = 9$$

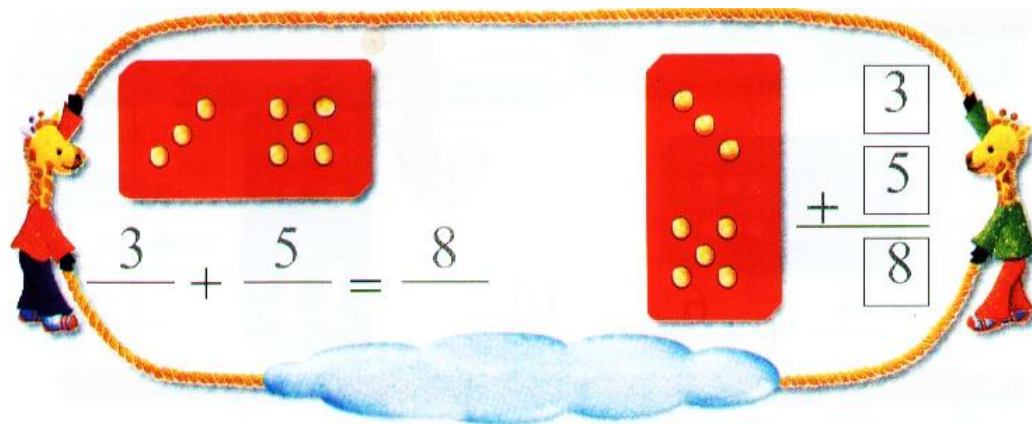
- 4- Ji bo çêkirina hejmara 10'an; di destê min de 4 libên heye.

Pêwîstiya min bi çend libên heye? Cihên vala dagirin.

4

$$4 + \dots = 10$$

KOMKIRINA LI BIN HEV ÇÊDIKIM

Hêjmaran dinivîsim û kombûnê dibînim.

MÎNAK:

● ● ● ●	● ● ●
4	3

$$4 + 3 = 7$$

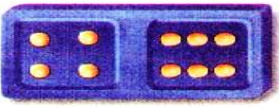
4
+ 3
7

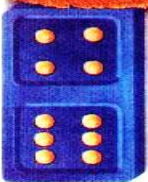

AGAÎ

+ → HÊMAYA KOMKIRINA LI BIN HEV

Hûn jî yê li jêr; bihejmêrin, hejmaran li cihê vala binivîsin û komkirina li rex hev û li bin hev çêkin:

1

$$\underline{4} + \underline{6} = \underline{10}$$

+

2

+

3

+

1

+

2

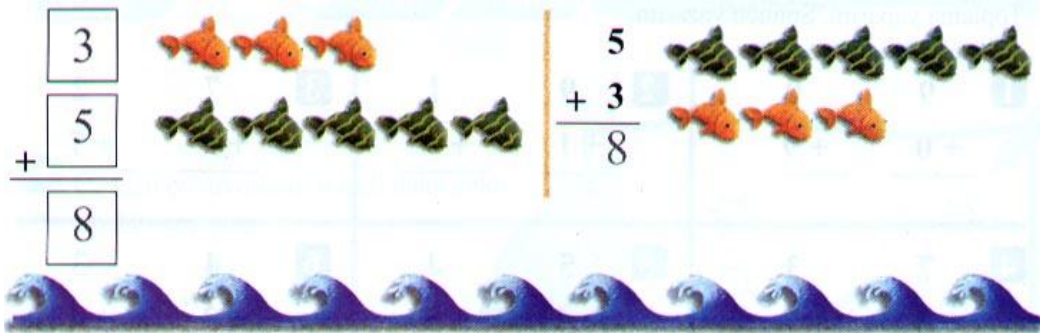
+

3

+

Li Derdora Hêjmara 10'an Komkirinê Çêdikim

Komdikim, rêzê diguherim piştre cardin karanîna komkirinê dinivîsim.

<p>1</p> $\begin{array}{r} \square \\ + \square \\ \hline \square \end{array} \quad \begin{array}{r} 5 \\ + 2 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} \square \\ + \square \\ \hline \square \end{array} \quad \begin{array}{r} 4 \\ + 3 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} \square \\ + \square \\ \hline \square \end{array} \quad \begin{array}{r} 1 \\ + 7 \\ \hline \end{array}$
<p>2</p> $\begin{array}{r} \square \\ + \square \\ \hline \square \end{array} \quad \begin{array}{r} 6 \\ + 2 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} \square \\ + \square \\ \hline \square \end{array} \quad \begin{array}{r} 7 \\ + 0 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} \square \\ + \square \\ \hline \square \end{array} \quad \begin{array}{r} 1 \\ + 5 \\ \hline \end{array}$
<p>3</p> $\begin{array}{r} \square \\ + \square \\ \hline \square \end{array} \quad \begin{array}{r} 0 \\ + 2 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} \square \\ + \square \\ \hline \square \end{array} \quad \begin{array}{r} 2 \\ + 3 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} \square \\ + \square \\ \hline \square \end{array} \quad \begin{array}{r} 4 \\ + 2 \\ \hline \end{array}$

Gelo, dema em di karanîna komkirinê de rêzêkirina du hêjmarên ku tîn komkirin, biguherîn; wê encam were guhertin?

DUBAREKIRIN

Komkirinê çêdikim û encamê li cihên vala dinivîsim.

1

4 + 2 = _____ 2 + 4 = _____ 2 + 3 = _____

Bi du rêbazan hêjmarê 8'an pêk tînim.

2 _____ ○ _____ ○ _____ 3 _____ ○ _____ ○ _____

Bi du rêbazan hêjmarê 10'an pêk tînim.

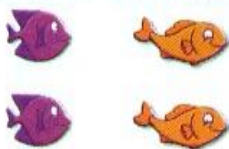

4 _____ ○ _____ ○ _____ 5 _____ ○ _____ ○ _____

Hêjmarên beramberî xalan tên dinivîsim. Karanîna komkirinê çêdikim.

6
$$\begin{array}{r} \square \\ + \square \\ \hline \square \end{array}$$

_____ + _____ = _____

7 Kombûna hemûyan çende? 8 Kombûna hemûyan çende?

_____ ○ _____ ○ _____ Masî _____ ○ _____ ○ _____ Kêvjâl

Xwe Ezmûn Bikin

Bersiva rast bibînin û di nava giroveran de hêma bikin:

1. Kîjan karanîna komkirinê, hêjmara hemû masiyan nîşan dike?

$1 + 4 = 5$

$3 + 3 = 6$

$3 + 4 = 7$

$5 + 3 = 8$

2. Kîjan karanîn, ji bo peyda kirina hêjmara 8'an e?

$5 + 1 =$

$4 + 4 =$

$6 + 4 =$

$3 + 2 =$

3. Karanîna; $8 + 2 = 10$ kîjan e?

 2
 $+6$

 8

 6
 $+2$

 8

 9
 $+1$

 10

 8
 $+2$

 10

4. Encama, karanîna $7 + 0$ çend e?

 0

 4

 7

 8

BEŞA-6

KARANÎNA DERXISTINÊ

KARANÎNA DERXISTINÊ; JÊ KÊMKIRIN E.

HEJMARA KÊM DIBE, JI TEVAHÎ TÊ DERXISTIN Û ENCAM TÊ NIVÎSÎN.

MÎNAK: Sê kulîçeyên min hebûn. Dema ez birçîbûm, min yek ji wan xwar. Çend kulîçeyên min man?

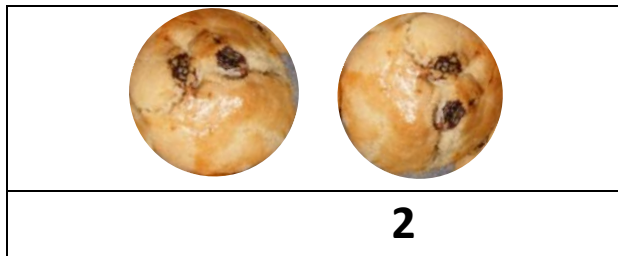

ÇARESERÎ: Destpêkê 3 kulîçeyên min hebûn.

3

Dema ez birçîbûm, min yek xwar.

2

Piştî ku min kulîçeyek xwar, mîn mêzekir; du kulîçeyên min mane.

$3 - 1 = 2$ → Weke; sê derxistin yek, encam du tê xwendin.

Di bîrkarî de, ji vê rewşa kêmbûnê re karanîna derxistinê tê gotin.

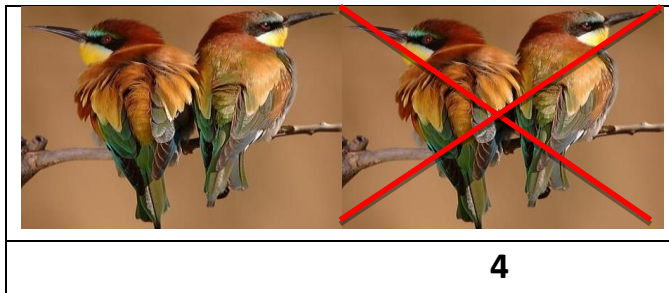
AGAHI

— —→ HÊMAYA DERXISTINA LI REX HEV

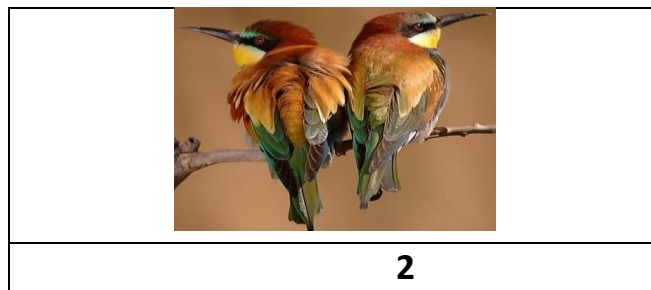
MÎNAK: Li ser darê çar çûk hene. Du ji wan firriyan. Li ser da çend çûk man?

ÇARESERÎ: Destpêkê çar çûk li ser darê bûn. Paşê du ji wan firîbûn.

Piştî ku du çûk firriyan, li ser darê man du çûk.

$4 - 2 = 2$ —→ Weke; çar derxistin du, encam du tê xwendin.

Ez Karanîna Derxistinê Ya Li Rex Hev Çêdikim.

$$5 - 3 = 2$$

Pênc derxistin sê, encam du.

Hûn jî, ji bo karanîna derxistinê; bi qasî hejmarê kêm dibe, li ser wêneyan xêzik bikin û encamê li cihên vala binivîsin.

1

4 - 2 = _____

2

6 - 3 = _____

3

5 - 2 = _____

4

3 - 1 = _____

<p>1 </p> <p>$4 - 3 = \underline{1}$</p>	<p>2 </p> <p>$6 - 2 = \underline{\quad}$</p>
<p>3 </p> <p>$3 - 2 = \underline{\quad}$</p>	<p>4 </p> <p>$4 - 1 = \underline{\quad}$</p>
<p>5 </p> <p>$6 - 5 = \underline{\quad}$</p>	<p>6 </p> <p>$6 - 4 = \underline{\quad}$</p>
<p>7 </p> <p>$5 - 4 = \underline{\quad}$</p>	<p>8 </p> <p>$2 - 1 = \underline{\quad}$</p>

Ji bo karanîna derxistinê; li gorî hejmara wêneyên giştî û wêneyên ku ser wan hatine xêzikirin, hejmaran binivîsin û di nava giroverkan de jî hêmaya derxistin û encamê binivîsin.

MÎNAK:

$\underline{6} - \underline{3} = \underline{3}$

<p>1 </p> <p>_____ ○ _____ ○ _____</p>	<p>2 </p> <p>_____ ○ _____ ○ _____</p>
<p>3 </p> <p>_____ ○ _____ ○ _____</p>	<p>4 </p> <p>_____ ○ _____ ○ _____</p>
<p>5 </p> <p>_____ ○ _____ ○ _____</p>	<p>6 </p> <p>_____ ○ _____ ○ _____</p>

Ji bo vegotina gelo çend çûk firiyanê; li ser wan xêzik dikim û ferqa di navberê de dinivîsim.

<p>1 </p> <p>$3 - 0 =$ _____</p>	<p>2 </p> <p>$3 - 3 =$ _____</p>
<p>3 </p> <p>$4 - 4 =$ _____</p>	<p>4 </p> <p>$4 - 0 =$ _____</p>
<p>5 </p> <p>$2 - 0 =$ _____</p>	<p>6 </p> <p>$2 - 2 =$ _____</p>

* Dema ku hûn hemû heyînên di komekê de derxin, wê çi bibe?

* Dema ku hûn ji komekê sifirê derxin, wê çi bibe?

Pirsê Çareser Dikim

MÎNAK: Li ser kulîlkekê çar perperîk hebûn. Yek ji wan firiya, wê demê li ser kulîlkê çend perperîk man?

4 PERPERÎK

ÇARESERÎ: Destpêkê li ser kulîlkê 4 perperîk hebûn. Yek ji wan difire. Li gorî vê, em ê li ser yekê xêzik bikin.

Piştî ku min li ser yekê xêzik kir; ez dihejmêrim, 3 perperîk mane.

3 PERPERÎK

$4 - 1 = 3$ → Çar derxistin yek, encam sê.

Bersiva pirsên li jêr bidin:

1- Dîlanê 5 werdek dîtî. Paşê du ji wan çûn, çend werdek man?

2- Serhed 7 masî girtin. Wî û hevalê xwe 3 masî çêkirin û xwarin. Serhed çend masî bi xwe re anîn malê?

3- Rizgar li hewşa mala xwe; danê sibê 10 gergêrîk hejmartin. Danê nîvro dîsa hejmart, vê carê hejmar 6 derket. Gelo çend gêrgerîk çûne?

Karanînên Derxistinê

Li gorî karanînan, çend perperîk firiya? Ser wan xêzik bikin û encaman binivîsin.

<p>1 </p> <p>$5 - 5 = \underline{\quad}$</p>	<p>2 </p> <p>$6 - 0 = \underline{6}$</p>
<p>3 </p> <p>$4 - 4 = \underline{\quad}$</p>	<p>4 </p> <p>$2 - 0 = \underline{\quad}$</p>
<p>5 </p> <p>$2 - 2 = \underline{\quad}$</p>	<p>6 </p> <p>$1 - 1 = \underline{\quad}$</p>
<p>7 </p> <p>$5 - 0 = \underline{\quad}$</p>	<p>8 </p> <p>$6 - 6 = \underline{\quad}$</p>

Ber Bi Paş Ve Dihejmêrim:

Ji hejmara giştî; bi qasî ya tê derxistin, ber bi paş ve dihejmêrim. Bi vî awayî jî, ez dikarim encamê peyda bikim.

MÎNAK: Şeş derxistin du, çend e? ($6 - 2 = ?$)

1 2 3 4 5 6 Hejmara giştî rêz dikim.

Piştire, ji bo derxistina du; yek bi yek du caran ber bi paş ve dihejmêrim. Wê demê, ez digihîjim; hejmara çar.

$6 - 2 = 4$ (Şeş derxistin du, encam çar e.)

Li Derdora Hêjmara 10'an Karanîna Derxistinê Çêdikim

Karanînên derxistinê yên li jêr çêkin

1	$7 - 3 = 4$	2	$7 - 2 = \dots$
3	$7 - 1 = \dots$	4	$7 - 0 = \dots$
5	$7 - 5 = \dots$	6	$7 - 7 = \dots$
7	$8 - 0 = \dots$	8	$8 - 2 = \dots$
9	$8 - 4 = \dots$	10	$8 - 5 = \dots$
11	$9 - 0 = \dots$	12	$9 - 2 = \dots$
13	$9 - 5 = \dots$	14	$9 - 9 = \dots$
15	$10 - 1 = \dots$	16	$10 - 4 = \dots$
17	$10 - 7 = \dots$	18	$10 - 9 = \dots$

DUBAREKIRIN

Karanînên derxistinê dinivîsim.

<p>1</p> <p>_____ ○ _____ ○ _____</p>	<p>2</p> <p>_____ ○ _____ ○ _____</p>
---	--

Encamê dinivîsim.

<p>3</p> <p>$5 - 0 = \underline{\hspace{2cm}}$</p>	<p>4</p> <p>$6 - 6 = \underline{\hspace{2cm}}$</p>
---	--

Ji hêjmara 8'an du karanînên derxistinê çêdikim.

<p>5</p> <p>$8 - \underline{\hspace{1cm}} = \underline{\hspace{1cm}}$</p>	<p>6</p> <p>$8 - \underline{\hspace{1cm}} = \underline{\hspace{1cm}}$</p>
--	--

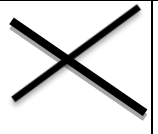
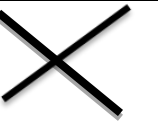

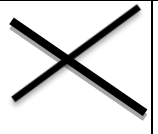
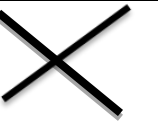

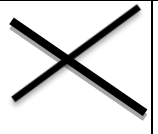
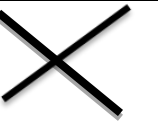
Karanîna Derxistinê Ya Li Bin Hev

Karanîna derxistinê; weke karanîna komkirinê, li bin hev jî çêdibe. Hejmar li bin hev tîn nivîsîn, li bin hejmaran jî hêmaya karanîna derxistinê ya li bin hev tîn nivîsîn, piştî karanîna derxistinê hat çêkirin, encam li bin hêmaya derxistinê tîn nivîsîn.

MÎNAK 1: Sê sêvên Berfînê hebûn. Wê û hevalê xwe du sêv xwarin.

Çend sêv man?

ÇARESERÎ:

	↔	Destpêkê 3 sêv hebûn.						
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td colspan="3" style="text-align: center;">3</td> </tr> </table>	3							
3								
2 jê xwarin.	↔	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;"> </td> <td style="text-align: center;"> </td> <td style="text-align: center;"> </td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">1</td> <td></td> <td style="text-align: center;">2</td> </tr> </table>				1		2
								
1		2						
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;"> </td> <td style="text-align: center;"> </td> <td style="text-align: center;"> </td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">1</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>				1			↔	1 sêv ma.
								
1								

$3 - 2 = 1$ → **Derxistina li rex hev.**

Karanîna derxistinê ya li bin hev;

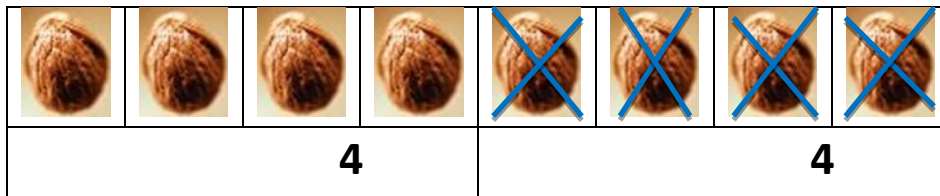
$\begin{array}{r} 3 \\ - 2 \\ \hline 1 \end{array}$	↔	Ev jî, weke; sê derxistin du, encam yek, tîn xwendin.
---	---	---

MÎNAK 2: 8 gûzên Amed hebûn. Amed beriya ku dest bi karê xwe yê mal bike, 4 gûz xwarin. Çend gûzên Amed mane?

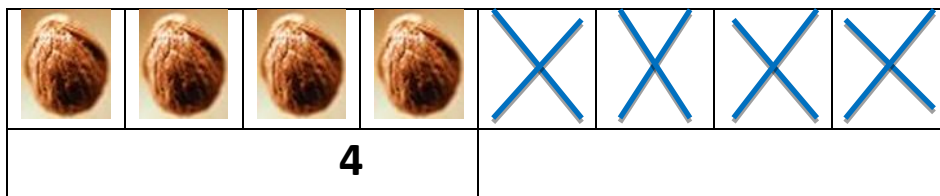
ÇARESERÎ:

Destpêkê 8 gûz hene.

Amed, 4 gûz xwarin.

4 gûz man.

$$\begin{array}{r} 8 \\ - 4 \\ \hline 4 \end{array} \longleftrightarrow$$

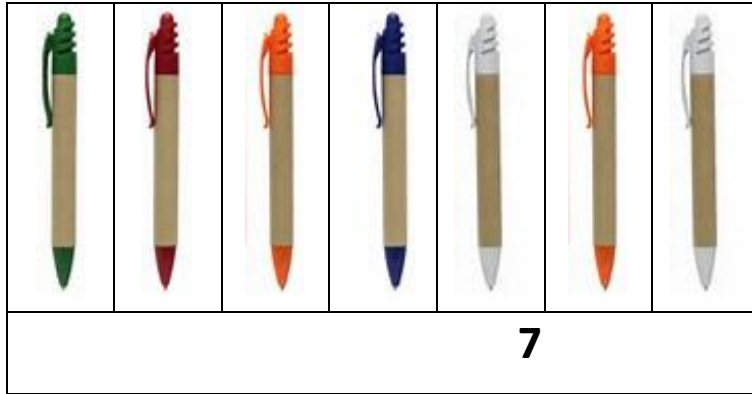
Ev jî, heşt derxistin çar, encam çar e.

AGAHI

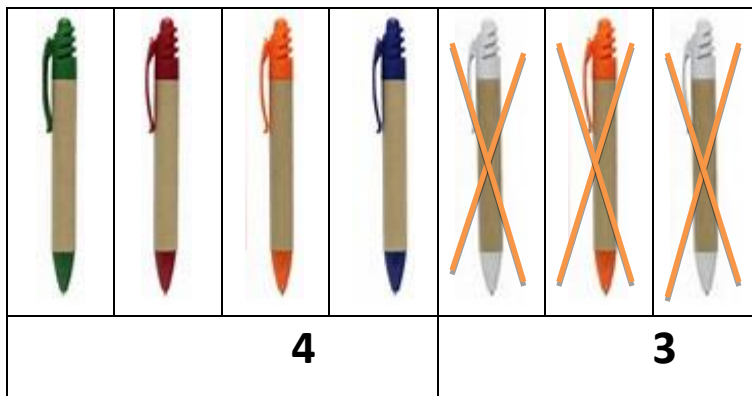
 → **HÊMAYA DERXISTINÊ YA LI BIN HEV**

MÎNAK 3: Heft pênûsên Bêrîvanê yên hibir hebûn. Di dawîya salê de hibira sê pênûsên wê qediya. Li gorî vê, çend pênûsên Bêrîvanê man?

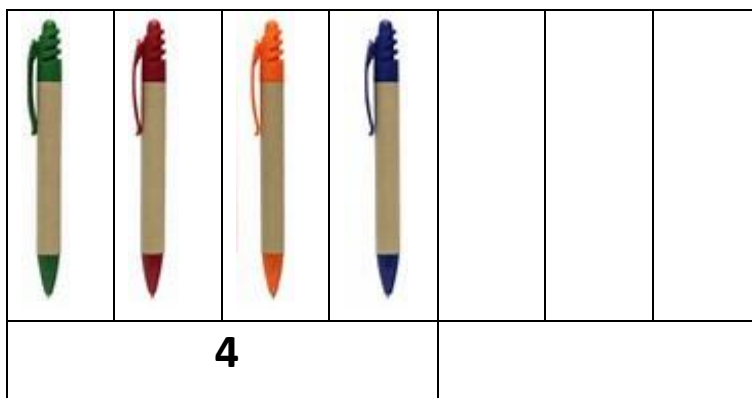
ÇARESERÎ:

Di destpêka salê de 7 pênûs hebûn.

Dawîya salê 3 pênûs qediyabûn.

Dimîne 4 pênûs.

$$7 - 3 = 4$$

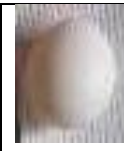

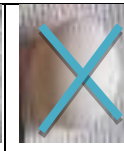

$$\begin{array}{r} 7 \\ - 3 \\ \hline 4 \end{array}$$

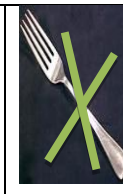

Ev jî, heft derxistin sê, encam çar e.

Li gorî wêneyan, karanîna derxistina li bin hev çêkin.

1-

									
10									

2-

					
6					

3-

									
9									

4-

				
5				

5-

			
4			

Karanînên Derxistinê Yê Li Jêr Çêkin

$\begin{array}{r} 1 \\ - 0 \\ \hline \dots \end{array}$	$\begin{array}{r} 8 \\ - 2 \\ \hline \dots \end{array}$	$\begin{array}{r} 4 \\ - 1 \\ \hline \dots \end{array}$
$\begin{array}{r} 10 \\ - 7 \\ \hline \dots \end{array}$	$\begin{array}{r} 2 \\ - 1 \\ \hline \dots \end{array}$	$\begin{array}{r} 6 \\ - 5 \\ \hline \dots \end{array}$
$\begin{array}{r} 9 \\ - 6 \\ \hline \dots \end{array}$	$\begin{array}{r} 7 \\ - 0 \\ \hline \dots \end{array}$	$\begin{array}{r} 3 \\ - 2 \\ \hline \dots \end{array}$
$\begin{array}{r} 5 \\ - 4 \\ \hline \dots \end{array}$	$\begin{array}{r} 8 \\ - 5 \\ \hline \dots \end{array}$	$\begin{array}{r} 7 \\ - 6 \\ \hline \dots \end{array}$
$\begin{array}{r} 10 \\ - 0 \\ \hline \dots \end{array}$	$\begin{array}{r} 9 \\ - 1 \\ \hline \dots \end{array}$	$\begin{array}{r} 4 \\ - 4 \\ \hline \dots \end{array}$
$\begin{array}{r} 4 \\ - 2 \\ \hline \dots \end{array}$	$\begin{array}{r} 3 \\ - 3 \\ \hline \dots \end{array}$	$\begin{array}{r} 6 \\ - 1 \\ \hline \dots \end{array}$

Xwe Ezmûn Kirin

Bersiva rast bibînin û hêma bikin.

1- Kîjan karanîna derxistinê, rewşa di wêneyê jêr de rave dike?

$6 - 6 = 0$

$6 - 3 = 3$

$6 - 4 = 2$

$6 - 1 = 5$

2- $8 - 2 = ?$

10

8

4

6

3- $9 - 4 = ?$

5

7

6

0

4- Li ser darekê 7 çûk hebûn. 2 ji wan firiyan, çend çûk man?

3

5

6

2

5- Sê pimpimokên Azad hebûn. Yek jê teqiya, çend pimpimokên wî man?

4

1

5

2

